

22 gode eksempler på kommunale tiltag og indsatser over for partnervold

Lev
~~uden~~
~~vold~~

Juni/2019

INDHOLDSFORTEGNELSE

BAGGRUND	2
FORMÅL	3
SÅDAN HAR VI INDSAMLET OG UDVALGT DE GODE EKSEMPLER	5
TERMINOLOGI	6
LÆSEVEJLEDNING	7
FOKUSOMRÅDE 1: ORGANISERING OG BEREDSKAB	8
EKSEMPEL 1: TO ÅRLIGE TEMADAGE FOR LEDERE OG MEDARBEJDERE, ODENSE KOMMUNE	9
EKSEMPEL 2: DET FAGLIGE NETVÆRK PHØNIX FOR LEDERE OG MEDARBEJDERE, ODENSE KOMMUNE.....	10
EKSEMPEL 3: FASTE MØDER MELLEM KOMMUNENS FAMILIEOMRÅDE OG KRISECENTRET HVER 14. DAG, RANDERS KOMMUNE .	11
EKSEMPEL 4: ÅRLIGT SAMARBEJDSMØDE MELLEM SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSOMRÅDET OG KRISECENTRET, RANDERS KOMMUNE	12
FOKUSOMRÅDE 2: OPSPORING AF VOLDSUDSATTE OG VOLDSUDØVENDE BORGERE	13
EKSEMPEL 1: INTERVENTIONSCENTER FOR PARTNERVOLD, ØSTJYLLANDS POLITIKREDS.....	14
EKSEMPEL 2: SKADESTUEGRUPPEN (SAMARBEJDE MELLEM KOMMUNE, POLITI, SKADESTUE OG FALCK), KØGE, STEVNS OG SOLRØD KOMMUNE	15
EKSEMPEL 3: PSP-SAMARBEJDE IFT. OPSPORING AF PARTNERVOLD, KØGE KOMMUNE	16
EKSEMPEL 4: PROJEKT VOLD I SAMLIVET (SAMARBEJDE MELLEM KOMMUNE OG POLITI), SLAGELSE KOMMUNE	17
FOKUSOMRÅDE 3: AMBULANTE INDSATSER TIL VOLDSUDSATTE	18
EKSEMPEL 1: STØTTENDE SAMTALEFORLØB, RØDOVRE KOMMUNE	19
EKSEMPEL 2: ANONYM ÅBEN RÅDGIVNING FOR VOLDSRAMTE KVINDER I LEMVIG, STRUER OG HOLSTEBRO KOMMUNE	20
EKSEMPEL 3: TRAUMEBEHANDLING TIL BL.A. VOLDSRAMTE FAMILIER, ODENSE KOMMUNE	21
EKSEMPEL 4: SAMARBEJDE OMKRING HENVISNING TIL SIG DET TIL NOGEN, RANDERS KOMMUNE.....	22
EKSEMPEL 5: SAMTALEGRUPPER FOR VOLDSRAMTE KVINDER (OG BØRN), RANDERS KOMMUNE.....	23
EKSEMPEL 6: ÅBEN ANONYM RÅDGIVNING FOR VOLDSRAMTE, SLAGELSE KOMMUNE	24
EKSEMPEL 7: KVINDEGRUPPER, VARDE KOMMUNE.....	25
FOKUSOMRÅDE 4: INDSATSER TIL VOLDSUDSATTE UNDER OPHOLD PÅ ET KRISECENTER	26
EKSEMPEL 1: PSYKOLOGISK SAMTALEFORLØB FOR VOLDSUDSATTE BORGERE INDSKREVET PÅ §§ 109 ELLER 110, KØBENHAVNS KOMMUNE	27
EKSEMPEL 2: KRISECENTERPROJEKTET (FÆLLES JOB- OG HANDLEPLAN FOR VOLDSUDSATTE), KØBENHAVNS KOMMUNE	28
EKSEMPEL 3: TOVHOLDERFUNKTION OG TÆT TVÆRGÅENDE SAMARBEJDE OMKRING VOLDSUDSATTE BORGERE, RUDERSDAL KOMMUNE	29
EKSEMPEL 4: TIDLIG OPFØLGNING OG TOVHOLDERFUNKTION FOR VOLDSUDSATTE BORGERE PÅ KRISECENTER, KALUNDBORG KOMMUNE	29
FOKUSOMRÅDE 5: INDSATSER MÅLRETTET VOLDSUDØVERE	31
EKSEMPEL 1: DIALOG MOD VOLDS SPØRGEGUIDE TIL KOMMUNALE MEDARBEJDERE – SAMTALE OM AT UDØVE VOLD I NÆRE RELATIONER, KØBENHAVNS KOMMUNE	32
EKSEMPEL 2: UDDANNELSE I DIAMANTFORLØBET – INSPIRATION TIL SAMTALER MED VOLDSUDØVERE, RØDOVRE KOMMUNE .	33
EKSEMPEL 3: BARNET I CENTRUM (BIC), RANDERS KOMMUNE.....	34
LITTERATURLISTE	35

BAGGRUND

De seneste omfangsundersøgelser af partner-vold viser, at 38.000 kvinder og 19.000 mænd hvert år udsættes for fysisk partnervold. Samtidig udsættes over dobbelt så mange kvinder og mænd årligt for psykisk partnervold (Deen et al., 2018; Heide Ottesen & Østergaard, 2018).

Der er langt flere voldsudsatte, end der er pladser på krisecentre og tilbud om rådgivning og behandling. Ligesom der også er begrænset hjælp til de voldsudøvere, der ønsker hjælp til at bryde med den voldelige adfærd (Lev Uden Vold 2019b). Der er derfor et åbenlyst mismatch mellem omfanget af kvinder og mænd, der bliver udsat for fysisk og psykisk partnervold, og de tilbud om hjælp, der findes i Danmark i dag.

Udover menneskelige konsekvenser forårsaget af vold i nære relationer, koster vold i nære relationer ifølge Statens Institut for Folkesundhed årligt det danske samfund 1 mia. kroner i blandt andet forøgede sundheds- og sociale omkostninger samt tabt arbejdsfortjeneste, når kvinder og børn udsættes for fysisk vold i nære relationer (Helweg-Larsen, Kruse, Sørensen, & Brønnum-Hansen, 2010).

Tal fra SFI viser, at børn, der har oplevet vold i hjemmet, koster samfundet 450 mio. kroner mere end børn, der ikke har oplevet vold i hjemmet (Lyk-Jensen, Bøg, & Lindberg, 2017). Herudover tillægges udgifter til andre voldsformer, mere langsigtede omkostninger og omkostninger forbundet med voldsudsatte mænd, hvor tallene endnu ikke er blevet opgjort.

Kommunerne er en vigtig indgang til at søge hjælp for socialt udsatte borgere, fordi kommunerne er forpligtede til at forebygge sociale problemer. Heriblandt kan voldsudsatte og voldsudøvende borgere opsøge kommunerne for at modtage eller blive henvist til hjælp. Da kommunerne varetager den borgernære kontakt, har de desuden et stort potentiale for at opspore partnervold og dermed iværksætte en

indsats, der kan forebygge, at volden eskalere, og at både menneskelige og samfundsøkonomiske omkostninger dermed forøges for samfundet som helhed og for de enkelte kommuner.

Lev Uden Volds undersøgelse *Partnervold – kommunernes praksis og indsats* (Lev Uden Vold 2019a) viser dog, at flere kommuner oplever udfordringer ift. at opspore partnervold samt med at etablere indsatser for voldsudsatte og voldsudøvende borgere.

Undersøgelsen viser blandt andet, at:

- 1) Størstedelen af kommunerne ikke har en tydelig organisering og et fast beredskab til håndtering af sager om partnervold. Der er fx ikke uddannet særligt personale til håndtering af disse sager, og der er ligeledes ikke udarbejdet særlige vejledninger eller procedurer til håndtering af sager om partnervold.
- 2) Partnervold sjældent opdages tidligt, men først når der er behov for en krisecenterindsats eller social indsats over for børnene.
- 3) De fleste indsatser, som voldsudsatte tilbydes, sjældent er specialiseret ift. partner-voldsproblematikker.
- 4) Færre kommuner har tilbud til voldsudøvere sammenlignet med tilbud til voldsudsatte, og generelt har kommunerne svært ved at placere voldsudøvere inden for de foranstaltninger, der ligger i servicelovens bestemmelser.

Udfordringerne hænger i høj grad sammen med, at kommunerne kun har sparsom lovgivning at støtte sig op ad i arbejdet med partnervold.

Imidlertid viser samme undersøgelse fra Lev Uden Vold (2019a), at flere kommuner, inden for den eksisterende lovgivning, har formået at iværksætte tiltag og indsatser særligt målrettet partnervoldsproblematikker.

FORMÅL

Formålet med dette inspirationshæfte er derfor at fremhæve eksempler på gode kommunale tiltag og indsatser, der netop imødekommer ovenstående udfordringer ved kommunernes arbejde med partnervold. Det vil sige tiltag, der bidrager til en tydelig organisering og et fast beredskab på området, tiltag der bidrager til en styrket opsporing af voldsudsatte og voldsudøvende borgere samt indsatser af rådgivnings- eller behandlingsmæssig karakter, der er udviklet til specifikt at kunne håndtere partnervoldsproblematikker og hjælpe voldsudsatte og voldsudøvende borgere til at bryde med volden.

Tidlige og specialiserede kommunale tiltag og indsatser kan på sigt ikke bare nedsætte antal

Flere kommuner har organiseret et fast beredskab til at håndtere partnervoldsproblematikker og etableret faste tværfaglige samarbejder til opsporing af partnervold. Ligesom flere kommuner har iværksat specialiserede indsatser af behandlingsmæssig karakter eller rådgivningsforløb til både voldsudsatte og voldsudøvende borgere.

let af voldsudsatte og voldsudøvende borgere og forbedre trivselen for disse borgere. Tidlige og specialiserede kommunale tiltag og indsatser kan potentielt også bidrage til at forbedre samfundsøkonomien og nedbringe de enkelte kommuners udgifter. Hvis kommunerne bliver bedre til at opspore partnervold, kan de sikre tidligere indsatser til voldsramte familier, der forebygger, at volden eskalerer, og at både menneskelige og samfundsøkonomiske omkostninger forøges. Møder man borgerne senere i voldsforløbet, kan en mere specialiseret indsats forhindre gentagen partnervold og behovet for en mere omfattende og omkostningsrig indsats.

Hensigten med dette inspirationshæfte er at fremvise gode eksempler på tiltag og indsatser fra kommunerne, som kommunale ledere og medarbejdere med fordel kan lade sig inspirere af i arbejdet med partnervold i egen kommune.

Flere af de tiltag og indsatser, der indgår i inspirationshæftet, har voldsudsatte kvinder som målgruppe. Dog kan elementer fra de forskellige tiltag og indsatser ligeledes benyttes ift. andre voldstyper og målgrupper end de nævnte - såsom i arbejdet med voldsudsatte mænd. De gode eksempler skal derfor ses som et inspirationshæfte, hvorfra man kan trække elementer fra på tværs af traditionelle målgrupper og voldstyper.

I alt 22 eksempler på gode kommunale tiltag og indsatser indgår i inspirationshæftet fra 14 forskellige kommuner. Eksemplerne er inddelt efter 5 temaer:

- 1) Organisering og beredskab
- 2) Opsporing af voldsudsatte og voldsudøvende borgere
- 3) Ambulante indsatser til voldsudsatte
- 4) Indsatser til voldsudsatte under ophold på et krisecenter
- 5) Indsatser målrettet voldsudøvere

Som de valgte temaer afspejler, tager inspirationshæftet udgangspunkt i kommunernes arbejde med voldsudsatte og voldsudøvende borgere ift. organisering, opsporing og indsatser over for borgerne.

Derimod dækker inspirationshæftet ikke eksempler på tiltag og indsatser, som ligger i forlængelse af en indsats - såsom koordinerende rådgivning og efterværn. Der kan dog være en gråzone mellem en konkret indsats og den koordinerende rådgivning, der tilbydes i kommunerne i forbindelse med en borgers indskrivelse på et krisecenter. I hæftet indgår derfor enkelte eksempler på indsatser, der ligger tæt på fx koordinerende rådgivning, men som samtidigt indeholder aspekter udover koordinerende rådgivning.

I inspirationshæftet indgår desuden udelukkende tiltag og indsatser målrettet voksne borgere, som enten er blevet udsat for partnervold, eller som har udøvet partnervold.

Der er ikke tale om en udtømmende liste over samtlige gode tiltag og indsatser i de danske kommuner. Inspirationshæftet indeholder udvalgte gode eksempler, som er blevet identificeret ud fra Lev Uden Volds undersøgelse

Partnervold – kommunernes praksis og indsats samt gennem inputs fra undersøgelsens følgegruppe og organisationens overordnede følgegruppe.

Rigtig god læselyst!

SÅDAN HAR VI INDSAMLET OG UDVALGT DE GODE EKSEMPLER

De 22 eksempler er identificeret ud fra Lev Uden Volds undersøgelse *Partnervold – kommunernes praksis og indsats* (Lev Uden Vold 2019a) og gennem inputs fra fagfolk på området.

Vi har beskrevet de enkelte eksemplers bidrag ud fra 6 kvalitetskriterier:

- 1) Opkvalificering af medarbejderes og lederes viden og kompetencer
- 2) Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- 3) En koordineret indsats
- 4) En helhedsorienteret indsats
- 5) Et forebyggende sigte
- 6) Indsatser kun specialiseret ift. partnervold

I alt 80 forskellige kommuner har i forbindelse med ovenstående undersøgelse besvaret et spørgeskema vedrørende deres praksis og indsats ift. partnervold, mens sagsbehandlere og ledere fra 9 kommuner er blevet interviewet om dette. Ud fra disse spørgeskemabesvarelser og interviews er en række gode tiltag og indsatser i kommunerne blevet identificeret. Derudover har fagfolk i Lev Uden Volds følgegruppe, samt følgegruppen for den konkrete undersøgelse, haft mulighed for at komme med inputs til kommuner, hvori de har oplevet gode indsatser.

Relevante medarbejdere og ledere fra de identificerede indsatser er hernæst blevet kontaktet vedrørende et uddybende telefoninterview. I alt 12 kommunale medarbejdere og ledere fra 10 forskellige kommuner er blevet interviewet. Nogle medarbejdere og ledere er blevet interviewet om flere forskellige indsatser i kommunen. De pågældende kommuner indgår derfor under flere temaer i inspirationshæftet. Derudover er nogle indsatser en del af et

tværgående samarbejde mellem flere kommuner. I disse tilfælde er kun én af kommunerne interviewet omkring indsatsen, mens de andre kommuner i samarbejdet fremgår i de respektive beskrivelser. Kommunerne har inden udgivelsen fået tilsendt et udkast af de respektive beskrivelser, som de har haft mulighed for at kommentere.

I udvælgelsen af de gode eksempler har vi lagt vægt på, om de pågældende tiltag og indsatser imødekommer nogle af de udfordringer, som kommuner oplever i deres arbejde med partnervold. Herunder om kommunen har en tydelig organisering og et fast beredskab på området, har iværksat tværfaglige samarbejder til opsporing af partnervold, eller om kommunen tilbyder indsatser til voldsudsatte og voldsudøvende borgere, der er specialiserede ift. at håndtere partnervoldsproblematikker.

Endelig har vi udelukkende udvalgt tiltag og indsatser, som er målrettet voksne voldsudsatte og voldsudøvende borgere. Kun enkelte af de konkrete indsatser, der indgår i hæftet, er blevet evalueret. Dette har derfor ikke været et krav for udvælgelsen. Vi nævner det eksplicit, hvis indsatsen er blevet evalueret.

Hvert eksempel er blevet beskrevet ud fra 6 kvalitetskriterier, der netop bidrager til et styrket arbejde med området, og som imødekommer de udfordringer, hovedparten af kommunerne oplever.

De 6 kriterier er hver især et bidragende element til en tydeligere organisering på området, et fast beredskab, en bedre opsporing af voldsudsatte og voldsudøvende borgere og mere specialiserede indsatser til både voldsudsatte og voldsudøvere.

Vi har i beskrivelsen lagt vægt på, om tiltaget eller indsatsen bidrager til:

1. **Opkvalificering af medarbejderes og lederes viden og kompetencer:**
Fx gennem relevante kurser og faste strukturer for (tvær)faglige diskussioner, sparring, videndeling og erfaringsudveksling.
2. **Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold:**
Fx gennem tilbud bestående af faste definerede forløb eller gennem et fælles videnafsæt for medarbejderne.
3. **En koordineret indsats:**
Fx gennem tværfaglige samarbejder på tværs af institutioner og sektorer eller kommunale forvaltninger og gennem tovholderfunktioner.
4. **En helhedsorienteret indsats:**
Fx ved, at indsatsen inddrager flere familiemedlemmer i rådgivningen og behandlingen, eller hvis indsatsen har til hensigt at tage hånd om andre problemstillinger, som borgeren står over for - udover volden.

5. **Et forebyggende sigte:**

Fx en indsats som gives tidligt, der har til formål at forebygge, at volden eskalerer, og et krisecenterophold er nødvendigt.

6. **Indsats kun specialiseret ift. partnervold:**

Specialiserede indsatser kan både bestå af behandlingstilbud og rådgivningsforløb. I vurderingen af, hvorvidt indsatsen er specialiseret ift. partnervold, er der lagt vægt på, om indsatsen har voldsudsatte eller voldsudøvere som primær målgruppe. Denne beskrivelse retter sig kun mod egentlige indsatser.

Der vil også være andre kvalitetskriterier, som de enkelte eksempler kan bidrage til, udover de ovenstående 6 kriterier, som vi har udvalgt. De 6 kvalitetskriterier skal derfor ses som eksempler på, hvordan de enkelte eksempler kan bidrage til at imødekomme de udfordringer, som hovedparten af kommunerne oplever i arbejdet med partnervold.

TERMINOLOGI

De anvendte begreber i inspirationshæftet tager udgangspunkt i den terminologi, der er blevet benyttet af de kommunale medarbejdere og ledere, når de har fortalt om tiltagene og indsatserne. Derfor bliver begrebet "borgeren" primært benyttet om både den voldsudsatte og voldsudøvende part i et forhold præget af partnervold. Derudover benyttes begreberne "voldsudsatte" og "voldsudøvere" ved

behov til at forklare, hvilken part borgeren er i det voldsprægede forhold samt de steder, hvor informanten selv har brugt det begreb. Endelig bliver begrebet "den voldsramte familie" benyttet, og dækker over alle parter i en familie, der lever med vold. Dvs. både den voldsudsatte forælder, den voldsudøvende forælder og eventuelle børn.

LÆSEVEJLEDNING

Inspirationshæftet består af i alt 5 fokusområder:

- 1) Organisering og beredskab
- 2) Opsporing af voldsudsatte og voldsudøvende borgere
- 3) Ambulante indsatser til voldsudsatte
- 4) Indsatser til voldsudsatte under ophold på et krisecenter
- 5) Indsatser målrettet voldsudøvere

Hvert fokusområde indledes med en beskrivelse og afgrænsning af fokusområdet. Ved

hvert fokusområde er der beskrevet 3 til 7 eksempler på gode tiltag og indsatser inden for det pågældende fokusområde. For hvert enkelt tiltag eller indsats beskrives først indholdet af det konkrete eksempel. Derefter følger en beskrivelse af målsætninger for det pågældende tiltag eller indsats. For de indsatser, der er blevet evalueret, vil dette fremgå under indsatsens målsætninger. Endelig er der for hver indsats en afsluttende orange boks med en vurdering af, hvilke af de 6 kvalitetskriterier, som det enkelte eksempel bidrager til ift. at imødekomme de udfordringer, som hovedparten af kommuner oplever.

FOKUSOMRÅDE 1: ORGANISERING OG BEREDSKAB

En tydelig organisering og et fast beredskab til håndtering af sager om partnervold er med til at systematisere og strukturere kommunens arbejde med området og kan være med til at sikre, at medarbejderne har de rette kompetencer og handleanvisninger til at håndtere disse sager. En tydelig organisering og et fast beredskab sikrer en større opmærksomhed på partnervold, der muliggør opsporing af voldsudsatte og voldsudøvende borgere, så der hurtigere kan blive iværksat en indsats. Inspirationshæftets første fokusområde fremhæver gode eksempler på kommunernes organisering af arbejdet med partnervold. Herunder organiseringen af det beredskab, som kommunen har i mødet med voldsudsatte og voldsudøvende borgere.

En tydelig organisering og et fast beredskab i forbindelse med partnervold indebærer fx lokale beredskabsplaner, der beskriver retningen for kommunens indsats mod partnervold til medarbejdere i relevante afdelinger. I forlængelse af en tydelig organisering er der ervedover et fast beredskab bestående af medarbejdere med særlige kompetencer eller særlig viden til at varetage sager om partnervold, systematisk registrering af sager om partnervold samt konkrete handleanvisninger for

medarbejdernes håndtering af sagerne.

Lev Uden Volds undersøgelse (2019a) viser imidlertid, at hovedparten af kommunerne ikke har beredskabsplaner og handleanvisninger for arbejdet med partnervold, ikke har et fast beredskab til håndtering af sager om partnervold og ikke har fokus på at uddanne medarbejdere til specifikt at kunne varetage sager om partnervold. Dog efterspørger flere ledere og medarbejdere i undersøgelsen opkvalificering af medarbejderes viden om partnervold, mulighed for tværfaglig sparring samt metoder til at arbejde mere formaliseret med området.

Dette fokusområde giver eksempler på, hvordan man kan organisere arbejdet med partnervold i en kommune og gøre det mere formaliseret, systematisk og vidensbaseret. Under dette fokusområde indgår eksempler på kommuner, som har iværksat faste uddannelsesdage og faglige netværk for medarbejderne med henblik på opkvalificering af medarbejderes viden. Ligesom der er eksempler på kommuner, som har organiseret faste samarbejds-møder og mulighed for sparring og videndeling på tværs af kommunale afdelinger og eksterne institutioner.

Vi har fundet 4 gode eksempler på, hvordan kommuner har organiseret deres arbejde med partnervold.

Eksempel 1:

To årlige temadage for ledere og medarbejdere, Odense Kommune

Indhold

I Odense Kommune deltager alle medarbejdere og ledere fra Familie- og Ungehuset 4-18 år på temadage ca. 2 gange årligt. Familie- og Ungehuset 4-18 år er 1 ud af 3 dagbehandlingstilbud til udsatte børn, unge og deres familier under Odense Kommunes Center for Indsatser til Børn og Unge (CIBU).

Familie- og Ungehuset 4-18 år tilbyder bl.a. behandling til familier, hvor barnet eller de voksne har været udsat for traumatiske oplevelser. Det kan fx være familier, hvor børnene har overværet eller været udsat for fysisk eller psykisk vold. Behandlingen er både målrettet barnet og forældre (se mere om traumebehandlingstilbuddet under fokusområde 3, eksempel 3).

På temadagene inviteres en ekstern oplægsholder til at fortælle om et særligt fokusområde i kommunen. Fokusområdet varierer år

for år. I 2019 er fokus for temadagene traumebehandling, som bl.a. bliver tilbudt til familier præget af vold. Derfor har kommunen fx haft besøg af en psykolog, som har undervist i den neuroaffektive tilgang til at arbejde med traumer. Et tidligere tema har eksempelvis været seksuelle overgreb.

Temadagene forløber således, at formiddagen består af undervisning fra oplægsholderen, mens eftermiddagen bliver brugt på cases og øvelser. Et kursusudvalg bestemmer, hvem der skal inviteres til at holde oplæg, og hvad formålet med dagen skal være.

Målsætninger for tiltaget

Målsætningerne for de 2 årlige temadage er at opkvalificere medarbejdernes og ledernes viden og kompetencer. Samt at diskutere og blive skarpere på, hvordan de kan arbejde med et givent område i kommunen.

De 2 årlige temadage bidrager til:

- Opkvalificering af medarbejdere og ledere med mere viden og flere kompetencer
- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 2:

Det faglige netværk Phønix for ledere og medarbejdere, Odense Kommune

Indhold

I Odense Kommune er der etableret et fagligt netværk, som kaldes Phønix. Netværket er for medarbejdere og ledere i de 4 driftsteams under Familie- og Ungehuset 4-18 år.

Familie- og Ungehuset 4-18 år er 1 ud af 3 dagbehandlingstilbud til udsatte børn, unge og deres familier under Odense Kommunes Center for Indsatser til Børn og Unge (CIBU). Familie- og Ungehuset 4-18 år tilbyder bl.a. behandling til familier, hvor barnet eller de voksne har været udsat for traumatiske oplevelser. Det kan fx være familier, hvor børnene har overværet eller været udsat for fysisk eller psykisk vold.

Behandlingen er både målrettet barnet og forældre (se mere om traumebehandlingstilbudet under fokusområde 3, eksempel 3).

Netværket mødes én gang om måneden til et møde af 2 timers varighed. Indholdet på møderne varierer, men vil typisk bestå af faglige refleksioner og diskussioner af et tema, en ny metode eller ny forskning, som er relevant for den behandling, der tilbydes i Familie- og Ungehuset 4-18 år. Dette kan fx være litteratur, som alle har læst forud for mødet. På møderne kan der også være eksterne oplægsholdere eller online kurser. Ligesom de også kan bruge møderne til at træne øvelser med hinanden.

Målsætninger for tiltaget

Målsætningen for det faglige netværk er at udvikle den viden, som medarbejdere og ledere har og starte faglige refleksioner, som kan opkvalificere både ledere og medarbejdere. Meningen er, at den viden, der opnås i det faglige netværk, tages med ind i det daglige arbejde.

Det faglige netværk bidrager til:

- Opkvalificering af medarbejdere og ledere med mere viden og flere kompetencer
- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 3:

Faste møder mellem kommunens familieområde og krisecentret hver 14. dag, Randers Kommune

Indhold

I Randers Kommune er der etableret et tæt samarbejde mellem Randers Krisecenter og øvrige enheder under familieområdet i Randers Kommune. Randers Krisecenter er organisatorisk forankret som 1 ud af 6 centre tilhørende familieområdet under familiechefen i Randers Kommune. De fem andre centre er hhv. Myndighedscentret, Familiecentret, Ungcentret, Familiefagligt Udviklingscenter samt Center for Pædagogisk, Psykologisk Rådgivning.

Centerlederne fra de 6 centre tilhørende familieområdet holder centerledermøde hver 14. dag. På møderne drøfter lederne fx nye tiltag inden for deres specialiserede områder, og kan bl.a. drøfte fælles strategier for, hvordan Randers Kommune kan skabe den bedste indsats for udsatte familier. Herunder også familier med voldsproblematikker.

Målsætninger for tiltaget

Målsætningen med de faste møder er bl.a. at skabe et bedre tværgående samarbejde mellem de 6 centre og herunder også at danne grund for videns- og erfaringsudveksling på tværs af centrene.

Det tværgående samarbejde er lykkedes på flere områder og kommer fx til udtryk ved, at medarbejdere på tværs af kommune og krisecenter trækker på hinandens kompetencer i konkrete sager. Hvis Myndighedscenteret får kontakt til en familie, hvor der er vold, vil de eksempelvis ofte kontakte krisecentret for faglig sparring med fokus på den voldsfaglige problematik.

Derudover kommer det tætte samarbejde bl.a. også til udtryk ved, at der er kultur for, at medarbejdere på kommunens dag- og døgncenter for udsatte familier og medarbejdere på Randers Krisecenter i høj grad bruger hinanden som sparringspartnere. Hvis medarbejdere i døgncenteret finder ud af, at der er vold i en familie, kan de tage kontakt til krisecentret ift. at vurdere, om familien i højere grad vil drage nytte af et krisecenterophold. Medarbejdere på Randers Krisecenter har omvendt også oplevet, at familier på krisecenteret har haft behov for en mere behandlingsmæssig- og familieorienteret indsats, og de er derfor blevet overført til dag- og døgncenteret.

De faste møder bidrager til:

- Opkvalificering af medarbejdere og ledere med mere viden og flere kompetencer
- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats

Eksempel 4:

Årligt samarbejds møde mellem social- og arbejdsmarkedsområdet og krisecentret, Randers Kommune

Indhold

En gang årligt indkalder Randers Krisecenter medarbejdere og ledere fra relevante afdelinger under social- og arbejdsmarkedsområdet og familieområdet i Randers Kommune til et årligt samarbejds møde på Randers Krisecenter. På mødet deltager socialrådgivere fra krisecenteret samt 1-2 repræsentanter fra kommunens jobcenter, ydelseskontor, integrationsenhed, myndighed for psykiatri, uddannelsesafdeling samt en fast kontaktperson under myndighedscenteret i familieafdelingen. De udvalgte repræsentanter er fra de afdelinger, som krisecentret primært har et samarbejde med omkring voksne voldsudsatte borgere og deres eventuelle børn.

Det er socialrådgiverne fra krisecentret, der sætter dagsordenen for samarbejds mødet. På mødet kan socialrådgiverne fra krisecentret fx orientere kommunen om nye tilbud på krisecentret, mens de kommunale repræsentanter kan orientere om ny lovgivning inden for deres specialiserede område. Derudover bruges samarbejds mødet til at drøfte, hvordan de forskellige kommunale afdelinger og krisecentret kan bidrage til og understøtte hinandens arbejde med voldsudsatte borgere.

Målsætninger for tiltaget

Målsætningen med de årlige samarbejds møder er at skabe et bedre samarbejde og rum for videndeling på tværs af krisecenteret og de afdelinger i kommunen, der typisk møder voksne voldsudsatte borgere og deres eventuelle børn.

Det årlige samarbejds møde bidrager til:

- Opkvalificering af medarbejdere og ledere med mere viden og flere kompetencer
- Koordineret indsats

FOKUSOMRÅDE 2: OPSPORING AF VOLDSUDSATTE OG VOLDSUDØVENDE BORGERE

Det andet fokusområde i inspirationshæftet fremhæver gode eksempler på, hvordan kommunerne har iværksat initiativer til opsporing af voldsudsatte og voldsudøvende borgere. Opsporing af voldsudsatte og voldsudøvende borgere er en væsentlig forudsætning for en tidlig og forebyggende indsats, der kan forebygge, at volden og voldens konsekvenser eskaleres.

Opsporing af partnervold kan fx ske gennem samarbejde med instanser uden for kommunen, som kan komme i kontakt med voldsudsatte og voldsudøvende borgere. Dette kan fx være politi og sundhedsvæsen. Opsporing af partnervold kan også styrkes vha. konkrete vejledninger til, hvordan medarbejdere kan spørge ind til og afdække eventuel partnervold, når de møder en socialt udsat borger.

Lev Uden Volds undersøgelse (2019a) viser imidlertid, at få kommuner får kendskab til

partnervold gennem opsøgende rådgivning og dermed ved selv aktivt at have opsporet borgeren. De kommunale ledere og medarbejdere fortæller, at fokus i de forskellige centre i kommunerne ofte er på andre problematikker end partnervold - såsom beskæftigelse - og at medarbejderne derfor ikke er opmærksomme på eventuelle partnervoldsproblematikker. Undersøgelsen viser dermed, at partnervold sjældent opspores tidligt, men derimod først når borgeren har brug for fx en krisecenterindsats eller en social indsats over for eventuelle børn.

Dette fokusområde giver eksempler på, hvordan man som kommune kan styrke opsporing af voldsudsatte og voldsudøvende borgere. Under dette fokusområde indgår eksempler på kommuner, som har etableret samarbejder med politi, sundhedsvæsen, andre kommuner og interesseorganisationer omkring opsporing af voldsudsatte og voldsudøvende borgere.

Vi har fundet 4 gode eksempler på, hvordan kommuner arbejder med at opspore voldsudsatte og voldsudøvende borgere i samarbejde med interne og eksterne instanser.

Eksempel 1:

Interventionscenter for partnervold, Østjyllands Politikreds

Indhold

Interventionscenteret for partnervold er et forsøgsprojekt under daværende Ministerium for Børn, Ligestilling og Sociale Forhold, der løb fra 2012 til 2014.

Projektet var et forsøg på at etablere et interventionscenter for voldsudsatte og voldsudøvere i politisager, hvor der indgik partnervold. Interventionscenteret blev implementeret i Østjyllands Politikreds i samarbejde med Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK) og Dialog Mod Vold (DMV).

I projektet identificerede politiet sager om husspektakler og partnervold i politikredsens døgnrapporter og kontaktede de involverede parter telefonisk for at motivere dem til at tage imod hjælp. Hvis parterne indvilligede i dette, videregav politiet oplysninger om dem til Interventionscenteret. Efterfølgende tilbød Interventionscenteret social, juridisk og psykologisk støtte og rådgivning og forsøgte at bygge bro til videre relevant hjælp.

Voldsudøvere blev tilbudt 5 samtaler, der omhandlede deres muligheder og rettigheder. Samtalen berørte fordele og ulemper ved at fortsætte den nuværende adfærd, fremtidsperspektiver, voldens konsekvenser for vedkommendes børn samt voldsudøverens eventuelle oplevelse af selv at have været udsat for eller

vidne til vold i barndommen. Voldsudsatte blev tilbudt mellem 3 og 5 samtaler, der havde til formål at skabe bevidsthed om den voldsudsattes konkrete livssituation, voldens konsekvenser for den voldsudsattes børn samt hjælpe den voldsudsatte til at bryde med volden og således forebygge fremtidig vold.

Målsætninger for indsatsen

Målsætningen for Interventionscenteret var at reducere følgerne af partnervold og hjælpe både voldsudsatte og voldsudøvere til på sigt at skabe et liv uden partnervold, at blive bedre til at opspore partnervold samt at tilbyde mere specialiseret hjælp til begge målgrupper.

Projektet er blevet evalueret, og resultaterne viser, at Interventionscenteret i sin projektpERIODE ydede rådgivning til i alt 319 personer. Herunder 107 personer, der havde udøvet vold, og 212 personer, der havde været udsat for vold. De voldsudsatte vurderede, at de via rådgivningsforløbet oplevede en signifikant forbedring i forhold til at føle frihed, tryghed og at have handlemuligheder til at håndtere vold eller trusler om vold. Evalueringen pegede desuden på, at voldsudsatte i Interventionscenteret fik hjælp til deres voldsproblemer tidligere i et voldsforløb end kvinder på krisecentre, og at voldsudøvere fik hjælp tidligere i et voldsforløb hos Interventionscenteret end hos Dialog Mod Vold.

Interventionscenteret bidrog til:

- Opkvalificering af medarbejdere og ledere med mere viden og flere kompetencer
- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- En helhedsorienteret indsats
- Et forebyggende sigte
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 2:

Skadestuegruppen (samarbejde mellem kommune, politi, skadestue og Falck), Køge, Stevns og Solrød Kommune

Indhold

I 2011-2014 var der etableret et samarbejde mellem Forebyggelsesenheden i Midt- og Vestsjællands Politi, Køge Kommune, Stevns Kommune, Solrød Kommune, Herfølge Krisecenter, skadestuen på Sjællands Universitetshospital samt Falck. Samarbejdet blev kaldt Skadestuegruppen.

Skadestuegruppen blev etableret i kølvandet på, at kommunerne havde oplevet flere jalousidrab inden for en kortere periode. Derfor tog politiet initiativ til at samle fagfolk på tværs af enheder med henblik på at optimere opsporing af voldsramte familier.

Skadestuegruppen mødtes i 2 timer én gang i kvartalet. På møderne drøftede deltagerne fx udfordringer ved konkrete sager og nye tiltag i en af enhederne, mens krisecenteret delte specialiseret viden på området. På møderne var der også inspirationsoplæg fra bl.a. Dialog Mod Vold og LOKK.

Skadestuegruppen udviklede ligeledes en folder, som blev hængt op på steder, hvor voldsudsatte kunne henvende sig. Der blev fx hængt foldere op på skadestuer og hos politiet. I folderen var der kontaktinformationer på steder, hvor borgeren kunne modtage hjælp samt henvisninger til hjemmesider, hvor borgeren kunne læse mere om partnervold.

Målsætninger for tiltaget

Målsætningen for Skadestuegruppen var først og fremmest at forbedre opsporingen af voldsramte borgere og på denne måde forebygge, at volden eskalerede og potentielt endte i grov vold eller drab. Derudover var det en målsætning at skabe rum for sparring og øge vidensniveauet.

Skadestuegruppen bidrog til:

- Opkvalificering af medarbejdere og ledere med mere viden og flere kompetencer
- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- Et forebyggende sigte

Eksempel 3:

PSP-samarbejde ift. opsporing af partnervold, Køge Kommune

Indhold

I Køge Kommune har socialafdelingen etableret et PSP-samarbejde, der er et samarbejde mellem politi, sociale myndigheder og psykiatri. Det primære formål med PSP-samarbejdet er kriminalitetsforebyggelse, og målgruppen for samarbejdet er således kriminalitets-truede borgere. Herunder socialt udsatte og borgere med en psykisk sygdom. Det er også gennem PSP-samarbejdet, at kommunen oftest opsporer partnervold.

Når politiet opsporer partnervold i deres arbejde, underrettes kommunen, hvis politiet vurderer, at der er behov for en kommunal indsats. I sådanne tilfælde sender politiet en døgnrapport til kommunen. Herefter vil kommunens udkørende team køre ud til den pågældende borger.

En gang om måneden mødes repræsentanter fra politiet, psykiatrien og socialafdelingen i Køge Kommune. Her gennemgås de borgere, politiet har registreret i deres døgnrapporten inden for den seneste måned, og det sikres, at

der bliver taget hånd om de borgere, der ikke allerede varetages i psykiatriens regi eller i socialforvaltningen. På mødet bliver der også udvekslet informationer, der kan være relevante for de andre parter at vide om den pågældende borger, eller som de skal være særlige opmærksomme på, hvis de tager kontakt til borgeren.

I PSP-samarbejdet drøftes i øvrigt fælles strategier for, hvordan der bedst kan blive taget hånd om familier, som er særligt udsatte.

Målsætninger for tiltaget

Det er en målsætning for kommunen, at man via PSP-samarbejdet når ud til flere borgere, end man tidligere har gjort. Herunder dem, der normalt ikke selv ville rette henvendelse til kommunen - fx i sager om partnervold. Derudover er det en målsætning at koordinere indsatsen omkring udsatte familier, sparre omkring hvordan man bedst tager hånd om familien samt at udveksle viden på tværs af enheder.

PSP-samarbejdet bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- Et forebyggende sigte

Eksempel 4:

Projekt Vold i Samlivet (samarbejde mellem kommune og politi), Slagelse Kommune

Indhold

Projekt Vold i Samlivet er et samarbejde mellem Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi og Slagelse Kommune, der har til hensigt at opspore voldsudsatte og voldsudøvende borgere.

Politiet indrapporterer sager om gentagende husspektakler og samlivsrelateret vold til afdelingen Rådgivning og Udbetaling, som bl.a. varetager området for voksne udsatte samt Afdelingen for Børn og Unge i Slagelse Kommune. Herefter retter kommunen henvendelse til den voldsudsatte og voldsudøveren via et brev, hvori de gør opmærksom på, at kommunen har modtaget en henvendelse om husspektakler. I brevet tilbyder kommunen personlig eller telefonisk rådgivning og vejledning hos en sagsbehandler. Derudover henvises der i brevet til andre hjælpende instanser, såsom misbrugscenteret samt kommunens åbne anonyme telefonrådgivning for voldsudsatte.

Hvis den voldsudsatte eller voldsudøvende part tager kontakt til kommunen, vil rådgivningen tage udgangspunkt i borgerens behov, som både kan bestå af en enkelt samtale eller et rådgivningsforløb. Rådgivningen kan fx handle om skilsmisse, vedkommendes bolig-situation eller henvisning til andre tilbud.

Hvis der er børn eller unge i familien, gør medarbejdere i Rådgivning og Udbetaling ligeledes familien opmærksom på, at Afdelingen for Børn og Unge er informeret om husspektaklerne. I sager, der strækker sig over en længere periode, er familien tilknyttet den samme sagsbehandler gennem hele behandlingen, så der kan opbygges et trygt og tillidsfuldt forhold mellem familien og den kommunale medarbejder.

I de situationer, hvor en borger ikke retter henvendelse til kommunen efter at have modtaget brevet, sender kommunen et påmindelsesbrev til borgeren efter ca. 14 dage. Hvis borgeren ikke har henvendt sig efter de 14 dage, og der er børn på adressen, tager en sagsbehandler fra Rådgivning og Udbetaling kontakt til Afdelingen for Børn og Familie og følger op på, om de har været i kontakt med familien, samt om der har været yderligere husspektakler.

Målsætninger for tiltaget

Målsætningen for Projekt Vold i Samlivet er at nedbringe antallet af sager om vold i hjemmet. Projektet har et forebyggende sigte, da det er et mål at nå ud til de familier, hvor der er mistanke om vold så tidligt som muligt og på denne måde forebygge, at volden eskalerer.

Projekt Vold i Samlivet bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- En helhedsorienteret indsats
- Et forebyggende sigte

FOKUSOMRÅDE 3: AMBULANTE INDSATSER TIL VOLDSUDSATTE

Inspirationshæftets tredje fokusområde fremhæver gode eksempler på ambulante indsatser, som tilbydes til voldsudsatte i kommunerne. Ambulante indsatser er en vigtig indsats over for borgere, der har behov for en mindre indgribende indsats end et krisecenterophold til at bearbejde voldens konsekvenser. Ambulante indsatser er væsentlige for at forbygge, at volden eskaleres, og at et behov for mere indgribende indsatser opstår.

En ambulante indsats er et tilbud, der ikke indebærer, at den voldsudsatte borger flytter på et krisecenter eller bo-ophold i forbindelse med indsatsen. Ambulante indsatser kan fx bestå af individuelle eller gruppebaserede rådgivningsforløb ved en sagsbehandler eller psykolog i kommunen. Forløbet kan både være målrettet den voldsudsatte for sig eller den voldsramte familie som samlet enhed. Der kan også være tale om deciderede behandlingsforløb hos en særligt uddannet fagperson.

Lev Uden Volds undersøgelse (2019a) viser, at de indsatser, som flest kommuner tilbyder voldsudsatte borgere, er krisecenterophold eller generelle rådgivningssamtaler, som ikke er særligt tilrettelagt til at kunne håndtere partnervoldsproblematikker. Derudover tilbyder få kommuner ambulante indsatser, som er specialiserede ift. partnervoldsproblematikker.

Fokusområde 3 giver eksempler på, hvordan man som kommune kan tilrettelægge ambulante indsatser over for voldsudsatte borgere. De følgende beskrivelser indeholder eksempler på både individuelle og gruppebaserede ambulante indsatser, bestående af enten kommunale rådgivnings- og behandlingsforløb eller samarbejder med krisecentre omkring henvisning af voldsudsatte borgere til ambulante indsatser.

Vi har fundet 7 gode eksempler på ambulante indsatser, som tilbydes i kommunerne.

Eksempel 1:

Støttende samtaleforløb, Rødovre Kommune

Indhold

I Rødovre Kommunes rådgivnings- og behandlingscenter tilbydes individuelle støttende samtaleforløb til borgere med behov for støtte og vejledning. I rådgivnings- og behandlingscenteret kommer blandt andet misbrugere samt psykisk eller socialt sårbare borgere - såsom mænd og kvinder, der enten udsættes for partnervold, eller hvor der er mistanke om partnervold.

Det støttende samtaleforløb kan have til hensigt at udrede, om en borger er udsat for partnervold. Det kan også have til hensigt at støtte og rådgive borgere, hvor der er viden om partnervold. Forløbet tilbydes både før et krisecenterophold, efter endt krisecenterophold og til borgere, som ikke ønsker at forlade den voldelige partner eller ikke ønsker et krisecenterophold.

Indholdet i samtalerne er i høj grad tilpasset borgerens behov og ønsker. Det kan både omhandle voldens dynamikker, handlemuligheder og hjælpeforanstaltninger inden for kommunalt regi, konsekvenser for børn der overværer vold samt rådgivning af mere praktisk karakter - fx i forbindelse med skilsmisse.

Hvis borgeren ikke ønsker at forlade den voldelige partner, vil rådgiveren i stedet vejlede om, hvordan borgeren bedst lever i volden.

Samtalerne varetages af enten en sagsbehandler eller en psykolog i kommunen, og kan ligge en eller flere gange om ugen - alt efter borgerens situation og behov. Typisk vil et forløb bestå af 1 til 8 samtaler. Borgerne kan enten selv have opsøgt kommunen eller være blevet henvist.

I forbindelse med det støttende samtaleforløb vil rådgiveren også følge borgeren til andre møder i kommunen, hvis borgeren har behov for det. Rådgiveren kan tage med borgeren til konsultationer ved egen læge eller psykiater eller til samtaler hos jobcentret. På den måde kan man støtte borgerens fremmøde. Ved indskrivning på et krisecenter, tager rådgiveren også med den første dag og hjælper med at indskrive borgeren.

Målsætninger for indsatsen

Målsætningen for det støttende samtaleforløb er dels at opspore borgere, der udsættes for partnervold. Derudover er det en målsætning at afklare voldsudsatte borgeres behov og hjælpe dem til at bryde med volden og tage imod hjælp.

Det støttende samtaleforløb bidrager til:

- En koordineret indsats
- Et forebyggende sigte

Eksempel 2:

Anonym åben rådgivning for voldsramte kvinder i Lemvig, Struer og Holstebro Kommune

Indhold

Lemvig, Struer og Holstebro Kommune tilbyder et gratis ambulanserådgivningsforløb til kvinder, der er udsat eller har været udsat for vold i en nær relation. Rådgivningen startede op den 1. februar 2019 og varetages af en erfaren medarbejder fra Holstebro Krisecenter. Der tilbydes rådgivning til kvinder udsat for alle typer af voldsformer, og kvinderne kan enten være henvist af en af de tre kommuner eller selv have opsøgt krisecentret. Kommunerne betaler et beløb til projektet, som er et estimat for behovet i kommunen udregnet ud fra kommunens størrelse.

Rådgivningsforløbet består af op til 5 samtaler pr. kvinde af ca. 1 times varighed. Samtalerne kan enten foregå på Holstebro Krisecenter eller i eget lokale på et lokalt bibliotek, alt efter den enkelte kvindes ønsker. Samtalerne har til formål at støtte kvinderne i at mestre eget liv

og livssituation. Kvinderne får rådgivning og vejledning i forhold til voldsproblematikken samt følgevirkninger af volden for både kvinden selv og eventuelle børn. Derudover modtager kvinderne rådgivning ift. håndtering af mere praktiske omstændigheder - såsom skilsmisse, forældremyndighed, politi, mv. Rådgivningen tager udgangspunkt i kvindernes formulerede mål med fokus på styrkelse af kvindernes sunde relationer og netværk.

Målsætninger for indsatsen

Målsætningen for indsatsen er at tilbyde voldsramte kvinder en tidlig indsats, der kan forebygge et krisecenterophold og minimere konsekvenserne af volden. Derudover er det formålet at støtte og hjælpe kvinderne med at bryde med volden og sikre, at børnene får en sundere opvækst. Det er hensigten, at indsatsen skal evalueres senere i forløbet.

Den anonyme åbne rådgivning bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- Et forebyggende sigte
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 3:

Traumebehandling til bl.a. voldsramte familier, Odense Kommune

Indhold

I Odense Kommune tilbydes Familie- og Ungehuset under Center for Indsatser til Børn og Unge (CIBU) behandling til familier, hvor barnet eller de voksne har været udsat for traumatiske oplevelser. Det kan fx være familier, hvor børnene har overværet eller været udsat for fysisk eller psykisk vold. Behandlingen tager bl.a. teoretisk afsæt i Jon G. Allens traumedefinition.

Familierne indstilles til behandling fra børne- og ungesocialrådgivere eller Vagt og Visitation, som henviser familien på baggrund af en underretning. Behandlingen strækker sig over ca. 1-3 år. Der tilbydes hhv. en stor traumepakke og en lille traumepakke. Til familier, hvor der fortsat er højt trusselsniveau, tilbydes den store pakke, som består af et forløb på 14 timer pr. måned. Her bliver det fx vurderet, om familien skal på krisecenter, flytte adresse eller om politiet eller andre instanser skal kontaktes. Hos familier, hvor både den psykiske og fysiske sikkerhed er på plads, tilbydes den lille pakke, som består af et forløb på 10 timer pr. måned.

Ca. 2 gange om ugen møder familien op til behandling. Enten hver for sig eller sammen. Der er fokus på familien som helhed, og når rammerne er for det, tænkes familiens netværk ind som en del af behandlingen, så de kan bidrage til at understøtte den positive udvikling. Når basen for inddragelsen af barnets

netværk er etableret, forsøger man ligeledes at inddrage voldsudøveren i behandlingen. Medmindre der fortsat er risiko for overgreb.

I arbejdet med den voldsudøvende forælder fokuseres der på accept, skyld og skam samt på, at voldsudøveren kan forstå sine handlingers indvirkning på andre og dermed ændre adfærdsmønstre.

Tilbuddet henvender sig primært til familier med børn i alderen 4-18 år, der enten oplever, at volden fortsat finder sted, eller hvor volden er ophørt, og der er brug for hjælp til behandling af traumat efter volden samt fastholdelse af sikkerhed og tryghed. Derudover henvender tilbuddet sig til familiens private og offentlige netværk - såsom den udvidede familie samt personale fra barnets skole eller daginstitution.

Målsætninger for indsatsen

Tilbuddets øverste målsætning er at styrke familien som helhed. I tilfælde med familier, hvor børnene har overværet eller været udsat for fysisk eller psykisk vold, er målet, at volden skal ophøre, at voldens følgevirkninger minimeres og at barnet skal opleve en mere sikker og stabil tilværelse, hvor dets psykiske og sociale trivsel og udvikling styrkes. Denne udvikling skal forældrene bidrage til og tage ansvar for, og netværket omkring familien skal ligeledes styrkes i at understøtte denne udvikling.

Behandlingstilbuddet Traumepakken bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En helhedsorienteret indsats
- Et forebyggende sigte
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 4:

Samarbejde omkring henvisning til *Sig det til nogen*, Randers Kommune

Indhold

I Randers Kommune kan de medarbejdere, der møder voldsudsatte kvinder, henvise til projektet *Sig det til nogen* på Randers Krisecenter. *Sig det til nogen* er et gratis ambulante rådgivningsforløb til voldsramte kvinder og deres pårørende. Projektet er et samarbejde mellem Danner, Ringsted Krisecenter og Randers Krisecenter.

Målgruppen for *Sig det til nogen* er kvinder, der ikke har behov for eller ønsker et ophold på et krisecenter. Kvinderne tilbydes et forløb på op til 15 samtaler, hvoraf den første er af 2 timers varighed, mens de efterfølgende samtaler er af ca. 1 times varighed. Kvinderne tilbydes også gruppeforløb og psykologsamtaler sideløbende med rådgivningsforløbet. Forløbet tilrettelægges efter kvindens situation og ønsker for rådgivningsforløbet. Rådgiveren og kvinden vil derfor i fællesskab sætte nogle mål for rådgivningsforløbet.

Rådgivningsforløbet varetages af to rådgivere med socialfaglig baggrund. Samtalerne kan både foregå individuelt og som et gruppeforløb. I samtalerne benyttes *Empowerment Star*, som er et dialog- og progressionsredskab.

Pårørende til voldsramte kvinder kan modtage 1-3 samtaler. De pårørende hjælpes til at

forstå voldens mekanismer og får redskaber til at gå i dialog med og støtte den voldsramte kvinde.

To projektmedarbejdere fra *Sig det til nogen* på Randers Krisecenter har i forbindelse med projektets opstart besøgt forskellige forvaltninger i Randers Kommune og orienteret om tilbuddet om ambulante rådgivning. Medarbejderne i de kommunale forvaltninger er derigennem blevet orienteret om, at de kan tage kontakt til Randers Krisecenter, hvis de fx får kontakt med en voldsramt kvinde, som ikke har behov for eller ønsker et ophold på et krisecenter.

Målsætninger for indsatsen

Målsætningen for *Sig det til nogen* er at forebygge, at volden eskalerer. Projektet er først opstartet i oktober 2018 og er endnu ikke blevet evalueret. Det skal evalueres af Oxford Research.

Projektet startede i september 2018, og der er allerede ventelister til *Sig det til nogen* på både Randers Krisecenter, Ringsted Krisecenter og Danner. Projektet har via satspuljemidler fået bevilget ekstra ressourcer til at kunne kapacitetsudvide med flere rådgivningssamtaler samt mulighed for også at tilbyde psykologiske samtaleforløb.

Samarbejdet omkring *Sig det til nogen* bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- En helhedsorienteret indsats
- Et forebyggende sigte
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 5: Samtalegrupper for voldsramte kvinder (og børn), Randers kommune

Indhold

Randers Krisecenter tilbyder gruppeforløb for kvinder, som har været udsat for partnervold. Samtalegrupperne har eksisteret i 10 år og er både for kvinder, der tager ophold på krisecenteret, kvinder der er fraflyttet krisecenteret og for kvinder, der ikke ønsker eller har behov for at tage ophold på et krisecenter. Randers Kommune samarbejder med Randers Krisecenter om, at kvinder, som ikke tager ophold på Krisecenter men som er målgruppe for samtalegruppen, kan tilbydes et gruppeforløb.

Kvinderne mødes 2,5 time hver anden uge over 8 måneder. I grupperne behandles en række faste temaer, som fx er voldens følger, angst, grænser og livet alene. Grupperne består af max 10 deltagere og faciliteres af krisecentrets socialpædagog og psykolog. Det er også de to facilitatorer, der foretager den endelige visitation af kvinder til tilbuddet.

Den primære målgruppe er kvinder med ophold på krisecenteret. Men alle kvinder, der ønsker at arbejde med følger af psykisk eller fysisk vold i parforholdet, kan deltage. Ofte tilbydes forløbet tæt på kvindens udflytning fra krisecenteret. Forløbet fortsætter derfor, selvom kvinden fraflytter Krisecenteret, så kvinden i alt kan deltage i 8 måneder.

Randers Krisecenter tilbyder desuden gruppeforløb for børn, hvis mor har ophold på krisecenteret, eller hvor der kan være vold i familien. Randers Krisecenter har indgået en samarbejdsaftale med Myndighedscentret i kommunen, som indebærer, at Myndighedscentret kan visitere børn til krisecentrets børnegruppe. Målgruppen er børn i familier, hvor der har været vold i hjemmet. Det er krisecentrets medarbejdere, der visiterer til gruppen. Dette forløb varetages af krisecentrets børne- og ungepædagog og Krisecentrets psykolog. Den primære målgruppe er børn, der tager ophold på krisecenteret. Men tilbuddet bliver også tilbudt ambulantly til de børn, hvor Myndighedscentret henviser til gruppeforløbet. Børnene mødes 1 time om ugen over 10 gange.

Målsætninger for indsatsen

Kvinderne får redskaber til at håndtere følger af volden og til fremadrettet at leve et liv uden vold. Derudover er det en målsætning at give kvinderne rum til at udveksle erfaringer med andre kvinder, der står i samme situation og få nye sociale kontakter.

De to medarbejdere, som varetager samtalegruppen for kvinderne, oplever, at det bidrager positivt til forløbet, at der blandt deltagerne både er kvinder, der tager ophold på krisecenteret og kvinder, der stadigvæk lever i et voldeligt forhold.

Samtalegrupperne bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- En helhedsorienteret indsats
- Et forebyggende sigte
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 6: Åben anonym rådgivning for voldsramte, Slagelse Kommune

Indhold

Slagelse Kommune tilbyder åben og anonym rådgivning til kvinder og mænd over 18 år, som er udsat for fysisk og psykisk vold eller chikane. Rådgivningen er specifikt målrettet voldsudsatte og adskiller sig derfor fra kommunens generelle tilbud om åben anonym rådgivning. Rådgivningen foregår telefonisk og bemandes af socialrådgivere fra afdelingen Rådgivning og Udbetaling, som bl.a. varetages området for voksne udsatte.

Rådgivningen tager udgangspunkt i borgers behov og kan bestå af en enkelt anonym samtale. Men det kan også iværksættes som et rådgivningsforløb, hvor sagsbehandleren møder den voldsudsatte borger personligt, hvis der er behov for det. Der kan rådgives om, hvordan man som voldsudsat kan navigere i forholdet med voldsudøveren, om mere praktisk ting - som fx hjælp til at udfylde ansøgninger til kommunen - eller om forskellige

muligheder for at få hjælp. Hvis der er brug for konkret sagsbehandling, i tilfælde hvor den voldsudsatte oplever akut bolig-mangel, henvises der videre til borgerens sagsbehandler.

Det er også muligt at kontakte den anonyme rådgivning, hvis man er bekymret for en anden borger, og man ønsker at videregive sin bekymring til kommunen.

Målsætninger for indsatsen

Med den åbne anonyme rådgivning har Slagelse Kommune som målsætning at nå ud til flere borgere. Kommunens erfaring er, at det kan virke uoverkommeligt for borgeren selv at tage kontakt og få oprettet en sag i kommunen. Gennem muligheden for at rette henvendelse til kommunen anonymt, er det målet at fjerne den berøringsangst, som der kan være forbundet med at italesætte volden og række ud efter hjælp.

Den åbne anonyme rådgivning bidrager til:

- Et forebyggende sigte
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 7: Kvindegrupper, Varde Kommune

Indhold

Varde Kommune tilbyder gruppeforløb for mødre, hvis børn har behov for særlig støtte, og hvor mødre har svært ved at varetage rollen som forælder. Formålet med forløbene er at styrke kvinderne i deres forælderrolle og på denne måde styrke børnenes trivsel. Målgruppen er kvinder, der har behov for ekstra støtte og vejledning ift. deres forælderrolle. Kvinderne bliver sammensat efter de problematikker, de står overfor. Flere grupper har haft vold i nære relationer som fællesnævner.

Med kvindegrupperne får kvinderne mulighed for at tale med andre kvinder, der befinder sig i samme situation som dem selv. Kvinderne kan udveksle erfaringer, etablere nye netværk og dele lyspunkter og fremtidige mål. Formålet er fælles gensidig inspiration og støtte, der skal bidrage til, at kvinderne skaber en ny fortælling om deres liv og udvikler et nyt ståsted i livet.

Det er familierådgiveren i kommunen, der visiterer til grupperne. Grupperne ledes af to familiebehandlere, der enten er uddannet socialpædagog eller socialrådgiver, og som efterfølgende har taget en terapeutisk efteruddannelse. Der tages primært udgangspunkt i et

systemisk narrativt perspektiv. Men de metoder, der anvendes i gruppeforløbene, kan variere afhængigt af gruppernes behov.

Sammen med kvinderne vurderer familierådgiveren i samarbejde med de to gruppeledere løbende, om der sker en udvikling i kvindernes mål, og om de fortsat profiterer af forløbet. Varigheden af den enkelte kvindes forløb afhænger af hendes udvikling. Nogle kvinder vil derfor forlade kvindegrupperne før andre, hvis de hurtigere har nået deres mål. Der kan ligeledes løbende visiteres kvinder til et gruppeforløb. Hvis der ikke er nok kvinder til at etablere et gruppeforløb under en given problematik, sættes der i stedet et individuelt forløb i gang for kvinden. Forløbet kan senere udvides til et gruppeforløb, hvis flere kvinder efterfølgende bliver visiteret under samme tema.

Målsætninger for indsatsen

Målet med kvindegrupperne er at udvikle og styrke kvindernes forælderrolle og på denne måde styrke barnets trivsel. Det er et mål, at kvinderne møder ligesindede, som kan motivere kvinderne til at ændre ved deres situation og sætte nye mål for deres liv.

Kvindegrupperne bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- Et forebyggende sigte

FOKUSOMRÅDE 4: INDSATSER TIL VOLDSUDSATTE UNDER OPHOLD PÅ ET KRISECENTER

Inspirationshæftets fjerde fokusområde fremhæver gode eksempler på kommunale indsatser, som kan gives sideløbende med den voldsudsatte borgers ophold på et krisecenter eller anden boform, og som ikke er et tilbud om decideret efterværn. Disse indsatser kan være væsentlige ift. at understøtte og fremme den udvikling, som den voldsudsatte borger gennemgår under opholdet. Det kan betyde, at den voldsudsatte borger oplever en mere koordineret og helhedsorienteret indsats samt bliver hurtigere rustet til livet efter udflytning.

Indsatser, som kan gives sideløbende med den voldsudsatte borgers ophold på et krisecenter, kan fx være tilbud om psykologsamtaler eller tilknytning til en fast tovholder, der koordinerer indsatsen for borgeren med eventuelle sagsbehandlere fra andre forvaltninger i kommunen eller instanser uden for kommunen - såsom sundhedsvæsen eller politi.

Lev Uden Volds undersøgelse (2019a) viser, at få kommuner tilbyder specialiserede indsatser til voldsudsatte borgere - udover henvisning til et krisecenterophold.

Fokusområde 4 giver eksempler på, hvilke indsatser man i kommunen kan tilrettelægge sideløbende med den voldsudsatte borgers ophold på et krisecenter, som ikke er efterværn eller almindelig koordinerende rådgivning. De følgende beskrivelser indeholder eksempler på tilbud om gratis psykologforløb til borgere indskrevet på §§ 109 eller 110, fælles møder og udarbejdelse af fælles handleplan mellem beskæftigelses- og hjemløseenheden i kommunen i samarbejde med den voldsudsatte borger og borgerens kontaktperson på krisecenteret. Samt formaliserede tovholderfunktioner, der varetager den voldsudsatte borgers kontakt til andre forvaltninger i kommunen.

Vi har fundet 4 gode eksempler på indsatser, som kommuner tilbyder sideløbende med en voldsudsat borgers ophold på et krisecenter.

Eksempel 1:

Psykologisk samtaleforløb for voldsudsatte borgere indskrevet på §§ 109 eller 110, Københavns Kommune

Indhold

Københavns Kommune tilbyder psykologsamtaler til voldsudsatte kvinder og mænd, der er indskrevet på et af kommunens egne krisecentre eller boformer under servicelovens §§ 109 eller 110. Den voldsudsatte borger tilbydes op til 5 timers psykologsamtaler fordelt over 5 gange. Samtalerne foregår individuelt og finder sted ca. hver 14. dag.

Psykologsamtalerne tilbydes ved indskrivning på krisecentret, og har til formål at skabe en bedre forståelse for voldens dynamikker og hjælpe borgeren til et liv uden partnervold. Hvis borgeren fraflytter krisecenteret før samtaleforløbet er afsluttet, tilbydes borgeren de resterende psykologsamtaler i forlængelse af opholdet.

I tilfælde hvor der er børn involveret, og disse modtager psykologbehandling efter servicelovens § 109, stk. 8, er det den samme psykolog, der varetager samtalerne med både den voldsudsatte forælder og barnet. Dette gør det muligt for psykologen at arbejde sideløbende med

den voldsudsatte forælders og barnets udfordringer og koordinere forløbene. Hvis borgeren er en gravid kvinde, eller hvis barnet er under 3 år gammelt, kan forælderen overtage barnets samtaler jf. § 109 stk. 8. På denne måde kan den voldsudsatte forælder modtage op til 15 samtaler. Herunder kvindens op til 5 samtaler og barnets op til 10 samtaler.

Målsætninger for indsatsen

Indsatsen er ikke blevet evalueret, men de voldsudsatte borgere har over for psykologerne givet udtryk for, at de føler sig gladere og bedre rustet til at varetage deres eget liv. Udover at hjælpe borgeren til et liv uden partnervold, har indsatsen også som målsætning at sikre en mere helhedsorienteret indsats for familien. De fire psykologer, som varetager samtalerne, er alle ansat i Københavns Kommune. De varetager samtaler på tværs af krisecentre og boformer i kommunen. Hensigten med at ansætte interne psykologer til at varetage samtalerne er at sikre videns- og erfaringsdeling blandt de fire psykologer.

Det psykologiske samtaleforløb bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- En helhedsorienteret indsats
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 2:

Krisecenterprojektet (fælles job- og handleplan for voldsudsatte), Københavns Kommune

Indhold

Krisecenterprojektet i Københavns Kommune er inspireret af Samarbejdsmodellen (Socialstyrelsen 2017) og skal sikre en mere helhedsorienteret og koordineret indsats omkring den voldsudsatte borger. Indsatsen består i fælles job- og handleplansmøder, hvor den voldsudsattes job- og handleplan løbende koordineres og tilpasses. På møderne deltager den voldsudsatte borger, borgerens kontaktperson på krisecentret, sagsbehandler fra Hjemløseenheden, en beskæftigelseskonsulent samt – ved behov – en medarbejder fra Borgercenter Børn og Unge.

Indsatsen starter, når en voldsudsat borger indskrives på et krisecenter og løber så længe, borgeren er på krisecenteret. Hvis den voldsudsatte borger fraflytter krisecenteret, inden borgeren er kommet i job eller uddannelse, fortsætter borgeren med møder med jobkonsulenten fra projektet på jobcentret.

Målgruppen for indsatsen er voldsudsatte borgere uden beskæftigelse eller uddannelse, som modtager eller har ansøgt om offentlig ydelse, og som er indskrevet på enten §§ 109 eller 110 på et af krisecentrene i Københavns Kommune. Herunder både kommunale, selvejende og private krisecentre.

Målsætninger for indsatsen

Flere voldsudsatte borgere, som opholder sig på krisecentre, er ikke selvforsørgende. Mens andre er i forhøjet risiko for af miste deres job eller droppe ud af deres uddannelse, imens de opholder sig på et krisecenter. Målsætningen for indsatsen er, at flere voldsudsatte borgere kommer hurtigere i beskæftigelse eller uddannelse. Samt at voldsudsatte borgere får kortere og færre ophold på et krisecenter. Det er dermed et mere langsigtet mål, at voldsudsatte borgere kan mestre eget liv og være uafhængige af hjælp fra kommunen.

Derudover er det indsatsens målsætning at skabe styrkede og koordinerende indsatser over for voldsudsatte.

Krisecenterprojektet bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- En helhedsorienteret indsats
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 3:

Tovholderfunktion og tæt tværgående samarbejde omkring voldsudsatte borgere, Rudersdal Kommune

Indhold

I Rudersdal Kommune har man valgt at placere ansvaret for voldsudsatte borgere hos to medarbejdere i voksen- og socialafdelingen. Disse to medarbejdere står for at koordinere indsatsen omkring den voldsudsatte borger og varetage rollen som tovholdere for borgerens forløb i kommunen. Uanset om borgeren har børn eller ej. Hvis borgeren har en sag i flere forvaltninger, vil det derfor være en af de to tovholdere, der koordinerer og overdrager vigtige informationer mellem relevante forvaltninger for borgeren.

Der er et tæt samarbejde mellem børne- og familieafdelingen og voksen- og socialafdelingen omkring den voldsudsatte borger, hvis borgeren har børn. Når en voldsudsat borger har kontaktet kommunen, inddrages tovholderen af den afdeling, som har modtaget henvendelsen. Borgerens behov afklares, og tovholderen og medarbejderen fra børne- og familieafdelingen kan være fælles om at finde et krisecenter til borgeren.

Hvis en borger tager ophold på et krisecenter, er det ligeledes en af de to tovholdere, der kontakter krisecenteret for at arrangere et opfølgingsmøde inden for de første tre måneder

af borgerens ophold. På opfølgingsmødet vil tovholderen tage en medarbejder fra børne- og familieafdelingen med, hvis borgeren har børn. På mødet afklarer tovholderen og medarbejderen fra børne- og familieafdelingen borgerens situation og videre forløb. De afklarer ligeledes, om der udelukkende er bekymring for den voldsudsatte forælder, eller om der også er bekymring for barnet. På mødet sikrer voksen- og socialafdelingen en plan for den voksne voldsudsatte borger, mens børne- og familieafdelingen lægger en plan for barnet.

Tovholderen har ligeledes ansvaret for at vurdere, hvilken afdeling der fremadrettet skal have kontakt til borgeren i forbindelse med udslusning fra krisecenteret.

Målsætninger for indsatsen

Målsætningen er først og fremmest, at der både tages hånd om borgere med og uden børn. Derudover er det en målsætning at skabe en større koordinering af indsatsen mellem voksen- og socialafdelingen og børne- og familieafdelingen. Endeligt er det en målsætning at skabe en mere helhedsorienteret indsats omkring borgeren, hvor borgeren kun skal forholde sig til én sagsbehandler.

Tovholderfunktionen bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- En helhedsorienteret indsats
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 4:

Tidlig opfølgning og tovholderfunktion for voldsudsatte borgere på krisecenter, Kalundborg Kommune

Indhold

I Kalundborg Kommune har kommunalbestyrelsen vedtaget, at den koordinerende rådgiver har 3 dage til at tage kontakt til krisecenteret og aftale et indledende møde med den voldsudsatte borger efter, at krisecenteret har orienteret den koordinerende rådgiver om borgerens indskrivning på det pågældende krisecenter.

Den koordinerende rådgiver aflægger første besøg inden for de første 3-4 uger af borgerens ophold. Ved første møde har den koordinerende rådgiver fokus på at afklare praktiske forhold vedrørende borgerens situation og ønsker for fremtiden, og der udarbejdes en handleplan for de første tre måneder. Handleplanen kan fx indeholde mål om at lære at lægge et budget, søge fuld forældremyndighed eller anmelde volden.

Efterfølgende aflægger den koordinerende rådgiver besøg hver tredje måned, alt afhængigt af borgerens situation og behov for støtte. På disse møder følges der op på de mål, der er lagt ved forrige møde, og der lægges nye mål. Målet er i sidste ende at få borgeren i egen bolig. Den koordinerende rådgiver foretager også en VUM-udredning af borgeren, hvis der er risiko for, at borgeren ikke kan

klare sig selv og har brug for socialpædagogisk støtte, når vedkommende flytter fra krisecenteret.

Den koordinerende rådgiver fungerer samtidigt som bindeled til andre forvaltninger i kommunen, hvor borgeren har en sag både under og efter borgerens ophold på krisecenter. Hvis borgeren flytter til en ny kommune efter opholdet, videresender den koordinerende rådgiver samtlige oplysninger om borgeren til den pågældende kommune og deltager også ved opstartsmøder i den nye kommune, hvis borgeren har behov for det. Borgeren har desuden fortsat mulighed for at kontakte den koordinerende rådgiver fra Kalundborg Kommune for at få råd og vejledning.

Målsætninger for indsatsen

Målsætningen for indsatsen er at skabe en tidlig indsats, der skal sikre, at borgeren hurtigere kommer på rette spor. Samt at kommunen sparer penge. Derudover er det en målsætning at give borgeren medbestemmelse og overblik over sit forløb ved at skabe en helhedsorienteret og koordineret indsats omkring borgeren. Endeligt forsøger den koordinerende rådgiver at skabe de bedste rammer for, at borgeren får den omsorg, støtte og hjælp, borgeren har lovmæssigt krav på fra krisecenteret.

Den tidlige koordinerende rådgivning bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- En helhedsorienteret indsats
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

FOKUSOMRÅDE 5: INDSATSER MÅLRETTET VOLDSUDØVERE

Inspirationshæftets femte og sidste fokusområde fremhæver gode eksempler på initiativer og indsatser målrettet voldsudøvere. Lev Uden Vold anerkender, at voldsudøvernes handlinger kan være til fare for den voldsudsatte, og at voldshandlinger er strafbare og bør håndteres i strafferetligt regi. Samtidig anser vi det for nødvendigt at sætte fokus på at give voldsudøvere støtte til at stoppe disse handlinger som led i at forhindre fremtidig partnervold. Derfor er det væsentligt, at kommunerne også kan opdage og sætte ind over for voldsudøveren.

Voldsudøveren kan, ligesom den voldsudsatte part, have behov for specialiserede rådgivningsforløb for at bearbejde og ændre den voldelige adfærd. For at forebygge, at volden eskaleres, er det også vigtigt, at de kommunale medarbejdere er klædt på til at opdage og spørge ind til voldsudøvelse.

Lev Uden Volds undersøgelse (2019a) viser, at få kommuner tilbyder specialiserede indsatser til voldsudøvende borgere. Flere kommunale medarbejdere oplever desuden udfordringer ift. at placere voldsudøvere inden for konkrete paragraffer i serviceloven, da voldsudøvere ikke nødvendigvis betragtes som borgere med særlige sociale problemer, og dermed falder uden for servicelovens foranstaltninger.

Fokusområde 5 giver eksempler på, hvilke indsatser kommuner har iværksat over for voldsudøvere. Da få kommuner iværksætter indsatser over for voldsudøvere, er dette fokusområde bredere defineret end de forhenværende fokusområder. Under dette fokusområde beskrives derfor 2 indsatser, der har til formål at ruste kommunale medarbejdere til bedre at kunne spørge ind til voldsudøvelse og motivere voldsudøvere til at ændre adfærd eller tage imod behandling samt et konkret rådgivningstilbud.

Vi har fundet 3 gode eksempler på indsatser, som kommuner har iværksat til bedre at kunne håndtere sager om voldsudøvere.

Eksempel 1:

Dialog mod Volds spørgeguide til kommunale medarbejdere – samtale om at udøve vold i nære relationer, Københavns Kommune

Indhold

Dialog mod Vold har udviklet en spørgeguide, som har til hensigt at understøtte kommunale medarbejders samtale med borgere, hvor der er viden eller mistanke om, at borgeren udøver vold i en nær relation - fx partnervold. I spørgeguiden beskrives forskellige voldsformer samt, hvad der kendetegner vold i en nær relation. I Københavns Kommune kan medarbejderne anvende denne spørgeguide, når de møder voldsudøvende borgere.

Spørgguiden indeholder konkrete råd til, hvordan medarbejderen kan tale med borgeren om udøvelse af vold i nære relationer. Der gives bl.a. råd til, hvordan medarbejderen kan tale om vrede som noget naturligt for at gøre samtalen lettere, hvordan medarbejderen kan tage udgangspunkt i det, borgeren har fortalt for at spørge nærmere ind til volden og hvordan medarbejderen fx kan håndtere situationer, hvor borgeren opfører sig aggressivt.

Løbende i spørgeguiden gives der konkrete eksempler på, hvordan medarbejderen kan formulere sig konkret og tydeligt i forhold til bestemte spørgsmål eller temaer. Det kan være formuleringer, man kan anvende, hvis medarbejderen vil afdække, hvad der udløser vreden,

handlemønstre i forbindelse med vreden, konfliktløsning i familien eller parforholdet eller mere generelle konsekvenser af vold i en nær relation.

Spørgguiden vejleder derudover medarbejderen i, hvordan medarbejderen kan motivere borgeren til at tage hånd om den voldelige adfærd. I den forbindelse introduceres medarbejderen til et motivationsskema, der skal motivere borgeren til at tage hånd om sine problemer ved at få tydeliggjort, hvordan volden gør borgerens situation problematisk, og hvordan en mulig fremtid kunne se ud, hvis volden blev erstattet af nogle alternative handlemåder.

Målsætninger for indsatsen

Målsætningen for spørgeguiden er at ruste den kommunale medarbejder til at italesætte voldelig adfærd hos borgeren. Italesættelsen af volden skal hjælpe medarbejderen til at undersøge og afklare, hvorvidt borgeren har tilbøjelighed til at handle voldeligt samt at skabe engagement og motivation for at udvikle nye handlemønstre i nære relationer. Enten i et forløb hos Dialog mod Vold eller i et andet tilbud. Målet for borgeren er i den forbindelse, at vedkommende bliver i stand til at håndtere vreden og udvikle alternative handlemønstre til den voldelige adfærd.

Spørgguiden bidrager til:

- Opkvalificering af medarbejdere og ledere med mere viden og flere kompetencer
- En koordineret indsats
- Et forebyggende sigte

Eksempel 2:

Uddannelse i Diamantforløbet – inspiration til samtaler med voldsudøvere, Rødovre Kommune

Indhold

I Rødovre Kommune har flere medarbejdere deltaget i en uddannelse som kursusleder i ”Diamantforløbet”, som er en uddannelse for fagpersoner, der arbejder med borgere, som er udfordret af eller udfordrer andre med deres vrede. Diamantforløbet består af 8 gruppesessioner af halvanden times varighed og er særligt målrettet unge i aldersgruppen 13-25 år, men kan også benyttes i forbindelse med voksne voldsudøvende borgere. Medarbejdere fra Rødovre Kommune, som har deltaget i uddannelsen, trækker derfor på elementer fra Diamantforløbet, når de møder voksne voldsudøvende borgere.

Gennem uddannelsen tilegner fagpersonerne sig teoretisk funderede praktiske værktøjer til at håndtere borgere med vrede og andre udadrettede reaktionsformer. Fagpersonerne introduceres til teoretiske perspektiver og øvelser til at lede forebyggende vredeshåndteringsforløb samt anvende konfliktnedtrappende metoder i samarbejde med borgeren. Fagpersonen

får samtaleredskaber til at facilitere, at borgeren kan udforske sin vrede og sætte ord på de tanker og følelser, der dominerer i situationen.

I Rødovre Kommune tilbydes voldsudøvende borgere ikke et helt Diamantforløb, men medarbejderne trækker på elementer fra uddannelsesforløbet i samtalen med borgeren. Fx benyttes de samtaleredskaber, som medarbejderne har lært på kurset ift. at afdække konkrete situationer, som vreden opstår i. Samt vejledning i, hvordan borgeren kan handle på en anden måde.

Målsætninger for indsatsen

Målsætningen for Diamantforløbet er at konkretisere vreden, så borgeren får indsigt i konsekvenserne af sin vrede. Herunder hvornår vreden kan være hensigtsmæssigt og ses som en styrke, og hvornår den er uhensigtsmæssig, og der er behov for at handle på alternative måder. Ved hjælp af konkrete og praktiske værktøjer er det således målet, at borgeren lærer at kontrollere sin vrede og undgå, at vreden eskalerer.

Uddannelse i Diamantforløbet bidrager til:

- Opkvalificering af medarbejdere og ledere med mere viden og flere kompetencer
- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- Et forebyggende sigte
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

Eksempel 3: Barnet i centrum (BIC), Randers Kommune

Indhold

Barnet i centrum (BIC) er på nuværende tidspunkt et samarbejde mellem Modtagelsen i Familiecenteret i Randers Kommune, PPR i Randers Kommune og Randers Krisecenter. Målgruppen for BIC er fædre, som er bosat i Randers, hvis børn bor på Randers Krisecenter, og hvor det giver mening, at fædre inddrages.

Faren tilbydes rådgivning og vejledning ift. familiesituationen, samlivsophævelse, skilsmisse, økonomi og bolig. Endelig kan familierådgiveren, hvis det er relevant, motivere faren til at gå i behandling for sin voldelige adfærd eller eventuelle andre problematikker - såsom misbrug.

Krisecenterets socialrådgivere introducerer moren for BIC i forbindelse med hendes ophold. Såfremt hun er interesseret, kontaktes Krisecentrets kontaktperson i Modtagelsen i Familieafdelingen. Hvis familien allerede har en familiesag i Myndighedscentret, samarbejder krisecentrets socialrådgivere med myndighedssocialrådgiveren og familien om familiens situation.

Under morens ophold på krisecenteret kan der afholdes fælles møde med forældrene, en medarbejder fra Myndighedscentret og en af krisecentrets socialrådgivere.

Indsatsen vil i 2019 og 2020 blive forankret på Randers Krisecenter for at gøre vejene kortere og mere smidige for borgerne. Forventningen er, at der vil være et større fokus på et særskilt forløb for fædre.

Målsætninger for indsatsen

Målsætningen for indsatsen er at yde en mere helhedsorienteret indsats for voldsramte familier i Randers Kommune, da erfaringen er, at der mangler et fokus på faren. Derudover er en af de primære målsætninger at hjælpe barnet ud af det spændingsfelt mellem forældrene, som kan opstå i forbindelse med, at moren og barnet flytter på krisecenter. Endelig er det en målsætning at støtte forældrene i at samarbejde om deres forældreskab og få barnets behov i centrum. Familierne udtrykker, at stressniveauet falder for både far, mor og barnet i forbindelse med indsatsen.

Barnet i Centrum (BIC) bidrager til:

- Systematik og ensretning i arbejdet med partnervold
- En koordineret indsats
- En helhedsorienteret indsats
- Indsats kun specialiseret ift. partnervold

LITTERATURLISTE

Udgivelser:

Deen, L., Bindsbøl Holm Johansen, K., Pagh Møller, S., & Laursen, B. (2018). *Vold og seksuelle krænkelser*. København.

Heide Ottesen, M., & Østergaard, S. V. (2018). *Psykisk partnervold. En kvantitativ kortlægning*. København.

Helweg-Larsen, K., Kruse, M., Sørensen, J. & Brønnum-Hansen, H. (2010). *Voldens pris. Samfundsmæssige omkostninger ved vold mod kvinder*. København.

Lev Uden Vold (2019a): *Partnervold – kommunernes praksis og indsats*. København.

Lyk-jensen, S. V., Bøg, M., & Lindberg, M. R. (2017). *Børn, der oplever vold i familien. Omfang og konsekvenser*. København.

Internet:

Lev Uden Volds hjemmeside, hentet d. 7. maj, 2019b: <https://levudenvold.dk/wp-content/uploads/2019/02/notat-omfang-og-kapacitet.pdf>

Socialstyrelsens hjemmeside, hentet d. 7. maj, 2019: <https://socialstyrelsen.dk/projekter-og-initiativer/unge/hjemloshed-blandt-unge/ungeprojektet/samarbejdsmodellen>